

REZUMAT

proiectul 15.817.06.13F „Constituirea clasei mijlocii în condițiile transformării societății și asocierii Republicii Moldova la Uniunea Europeană”

Actualitatea și importanța cercetării. Centrul de Sociologie și Psihologie Socială a Institutului de Cercetări Juridice și Politice a avut drept temă de plan pentru perioada 2015-2018 studiarea constituirii clasei mijlocii în condițiile transformării societății și asocierii Republicii Moldova la Uniunea Europeană. Actualitatea și importanța acestei cercetări este incontestabilă din perspectiva transformărilor social-economice care au avut loc în Republica Moldova în ultimii 28 de ani și care au condus la schimbarea structurii de clasă, formarea unor grupuri sociale noi care se deosebesc prin mărimea veniturilor, proprietăților, studiilor, nivelul diferit de putere economică și politică. O importanță deosebită o are și elaborarea unei metodologii consecvente de măsurare a clasei medii în Republica Moldova, care este un indicator al stabilizării și sustenabilității economice și sociale.

Problema științifică de bază care a fost soluționată în rezultatul cercetării a constat în determinarea stratificării sociale și a mărimii clasei medii în Republica Moldova; identificarea factorilor sociali care determină formarea și dezvoltarea clasei mijlocii și elaborarea recomandărilor practice în vederea creării condițiilor favorabile (la nivel de politici și practici) pentru mărirea ponderii acestei clase.

Metodologia cercetării: Baza teoretico-metodologică a cercetării au constituit-o teoriile sociologice generale privind stratificarea socială și structura de clasă (K.Marx, P.Sorokin, A. Giddens, E.Durghem, T. Parsons și alții). Metodele de cercetare aplicate au fost următoarele: ancheta sociologică realizată pe un eșantion național reprezentativ de 1179 de respondenți, focus grupul aplicat în baza unui ghid de interviu structurat în 38 de localități urbane și rurale pe diferite grupuri sociale de populație, interviul experților aplicat în baza ghidului de interviu structurat pentru 120 de antreprenori, reprezentanți ai businessului mic și mijlociu, analiza documentelor și analiza secundară a datelor.

Rezultatele de bază ale cercetării.

Cercetarea structurii sociale din Republica Moldova a scos în evidență faptul că populația țării este stratificată în mai multe grupuri sociale în funcție de statutul ocupațional, bunăstarea materială și autopозиționarea socială. La baza stratificării sociale sunt inegalitățile de ordin economic, social și politic. Poziționarea indivizilor în diferite straturi/grupuri este determinată de nivelul de studii, statutul socio-ocupațional și nivelul de bunăstare. Astfel, cu cât persoanele au un nivel de studii mai înalt, ocupă o poziție profesională mai înaltă, au un nivel de bunăstare mai înalt cu atât mai mare este șansa lor de a fi poziționate în grupurile de sus și viceversa: cu cât persoanele au un nivel de studii mai redus, o poziție profesională mai joasă și un nivel de bunăstare mai redus cu atât este mai probabil ca ele să fie poziționate în grupurile de jos. Calitatea vieții persoanelor poziționate în diferite grupuri sociale diferă substanțial. Astfel, în grupurile poziționate mai sus persoanele au un nivel de viață mai înalt, dispun de mai multe proprietăți, au un acces mai mare la bunurile publice și la serviciile sociale comunitare (sistem centralizat de apă, sistem centralizat de încălzire, internet etc.), au posibilități mai mari pentru o odihnă mai calitativă și pentru a oferi studii mai bune copiilor lor. În grupurile poziționate mai jos calitatea vieții persoanelor este mai redusă, dispun de mai puține proprietăți, deseori proprietățile sunt învechite și necesită reparații, accesul la diferite servicii și bunuri este destul de redus, au posibilități mai limitate pentru o odihnă calitativă.

Societatea moldovenească continuă să fie una destul de polarizată, cu un număr mic de persoane bogate la vârful piramidei și cu un număr foarte mare de persoane sărace la baza piramidei.

În condițiile unei cristalizări reduse a statutelor sociale, clasele sociale, deși continuă să fie o expresie a inegalității sociale în Republica Moldova, se caracterizează prin contururi vagi, estompate. Analiza straturilor sociale din perspectiva caracteristicilor clasei mijlocii denotă unele premise ale formării clasei mijlocii în straturile de sus, exponenții cărora se caracterizează prin statut socio-ocupațional înalt, nivel de educație înalt, însă au un nivel de bunăstare redus.

Așa zisa clasă medie, la rândul ei nu este eterogenă și poate fi divizată în clasa medie de jos, clasa medie nucleu și clasa medie de sus. Clasa medie nucleu, similară după caracteristicile sale clasei medii din țările occidentale (statut socio-ocupațional înalt, nivel de bunăstare înalt și autopозиționare în clasa medie) este foarte mică în Republica Moldova și constituie doar 3-5%. Totodată, conform cercetării, între clasa medie de jos și clasa medie nucleu a fost evidențiat un strat de populație care variază de la 5% la 30%, în funcție de parametrii pe care îi îmbină. Acest grup social, denumit și proto clasă medie, în anumite condiții poate completa clasa medie nucleu.

Condițiile de bază ale dezvoltării clasei medii în Republica Moldova sunt următoarele: dezvoltarea politicilor salariale și reformarea politicilor de impozitare prin promovarea impozitării progresive a veniturilor; asigurarea distribuirii echitabile a salariilor în funcție de munca depusă; eliminarea corupției din structurile puterii; perfecționarea legislației; asigurarea accesului populației în procesul de luare a deciziilor; crearea condițiilor favorabile pentru dezvoltarea businessului mic și mijlociu; formarea unui mediu transparent pentru dezvoltarea economiei de piață; garantarea condițiilor echitabile pentru asigurarea accesului tuturor cetățenilor la educație și servicii de sănătate. O importanță deosebită în formarea clasei medii o au valorile populației, conștiința economică. Orientarea spre valorile pragmatice ale economiei de piață, sporirea tendințelor de creștere a capitalului uman, social și cultural pot contribui la implicarea activă a populației în dezvoltarea activităților economice.